

KELECSÉNYI GÁBOR 1919–1991

Három rövid mondatot szeretnék Kelecsényi Gábor nekrológiának mintegy vezérmotívumául választani. Három tömondatot, amelyeket mindannyian, akik jól ismertük, többször is hallhattunk tőle. Az egyiket olyankor, amikor az élet kisebb-nagyobb buktatóival kerültünk szembe, vagy ő találkozott valamiféle problémával. A másikat akkor hallhattuk, amikor valamilyen bonyolult problémánkra, nyakatekert kérdéseinkre akár azonnal, akár némi utána-nézés árán (mindig tudta, hol lehet valaminek utána-nézni), megadta a választ. A harmadik mondata olyankor hangzott el, amikor egy-egy rövidebb lélegzetű írása elkészült, vagy egy-egy hosszabbnak valamely részletét, fejezetét akarta megmutatni.

„ÁRNYALT az ÉLET” az első mondat, s ezt Kelecsényi Gábor kesernyés-humoros félmosollyal szokta volt kimondani. Tréfás is volt, de igen komolyan gondolt is, mintha nem is arra a konkrét és jelentéktelen apróságra vonatkoznék, hanem saját életének valamiféle összefoglalása lenne. Mert bizony „árnyalt” volt ez az élet: súlyos szenvedésekkel és kisebb-nagyobb buktatókkal, de lelki emelkedettséggel és csöndes örömmel, sok köszönő szóval és hálás szeretettel, de sok durvasággal, mellőzéssel, az érzékeny lélek sérelmével árnyalt.

A kezdetek idején, a gyermek- és ifjúkorban még nem az árnyak, hanem a fények domináltak. Gáborra pontosan illik a gyakorta olvasható sztereotípiá: pedagógus szülők gyermekeként már korán megismerkedett a szellem örömeivel. A szülőfalu, a Heves megyei Besenyőtelek, Eger, a közeli szépséges város, amely mindig visszavonzotta, s ahol – szeretett nővérel együtt – az ugyan-

csak pedagógus nagyanánál nevelkedett a legfogékonyabb korban, vagyis a családi példa, a történelmi légkör és a csodálatos természeti környezet együttesen minden bizonnyal befolyásolta pályaválasztását. Mindehhez társult a cisztercita gimnázium tanárainak európai, humanista szellemisége, mély és emelkedett vallásossága. Így vált az ifjú Gáborból Kelecsényi Ákos, a cisztercita rend tagja, a Pázmány Péter Tudományegyetem földrajz-történelem szakos hallgatója. 1937-ben érettségizett, 1945-ben doktorált, az ezenközben eltelt évek már kisebb-nagyobb mértékben árnyaltak lehetnek: a háború embertelen évei, a szerzetesi életformára való elhivatottság a fiatalemberben már vethettek fel kérdéseket. Az őt körülvevő magasrendű intellektuális környezet, a pedagógusi elkötelezettség, a veleszületett csendes derű, a mély, humánus hit azonban ezekben az években alakította ki az ifjúból azt a férfit, aki az élet nehézségei közepette is mindvégig meg tudta őrizni szellemi integritását és az emberek iránti szeretetét.

Már egyetemi évei alatt jelentek meg publikációi, doktori disszertációja pedig egyenesen előrevetítette a későbbi – kényszerű – pályamódosítást, egyszerre lévén kultúrtörténeti és nyomdatörténeti érdekű, ugyanakkor mégis egy tudós ciszterci tanárjelöltnek való: *Adalékok a nagyszombati egyetem barokk szellemiségéhez (1635–1665). Tézis-könyvek, promóciós kiadványok.*¹ (Első publikációit, természetesen, szerzetesi nevén, Kelecsényi Ákosként szignálta, s tudományos publikációjánál a rend elhagyása után is ezt a keresztnévet használta.)

1944-től előbb Egerben, majd Pécsen mint tanár működött a ciszterci rend gimnáziumaiban. Mindössze néhány röpké évig volt módjában tanítani; a szerzetesrendek feloszlásával megszűnt az őt körülvevő szellemi közösség, kettétört a tanári pálya, és – úgy vélem – kettétört egy élet is. Kelecsényi így írt erről rendtársa, Ágoston Julián *Kerítések közül* című, ekkor keletkezett, kéziratban lévő megrendítő verseihez írott bevezetőjében²: „Az éjszaka csendjében beóvataskodtak az ávosok – nagyon ügyeltek arra, hogy az alvó város semmit se vegyen észre –, álomból felverve összeterelek bennünket, s mindenkinek névre szólóan kezébe nyomtak egy belügyminisztériumi végzést: azonnal a kényszerszertartózkodási helyül kijelölt Kunszentmártonba visznek bennünket. A sors különös fintora, hogy a hivatkozási szám arra a fasiszta időben kiadott törvényre vonatkozott, amely elől pesti tanulmányi házunkban, a Bernardinum-ban annyi üldözöttnek adtunk menedéket.

Az ávosok röviden közölték, hogy az engedélyezett poggyász, egy váltás fehérnemű és egy napi étel. Tilos bármi mást vinni, főleg iratokat nem. Majd mindent utánunk küldenek. (Talán egy év múlva kaptam meg egyetlen iratómat, a tanári oklevelemet; egyik tanítványom apja bukkant rá a MÉH-telepen.” („Árnyalt az élet”; a sors szimbolikus jelzéseként éppen a tanári oklevél került vissza Kelecsényi Gáborhoz!)

Egy negyedév múltán a Kunszentmártonban összegyűjtött szerzeteseket – mint a fent idézett írás mondja – „szélnek eresztették”. Ez a szél az egri egyházmegye falvaiba sodorta Kelecsényit segédlelkésznek. A szegény, sáros, 1951 körül bizony

elmaradt távoli falvak, Andornaktálya, Kál, majd később egy kisváros, Jászberény elvárásainak kellett megfelelni a papi szolgálatban. Ez – feltehetően – a régóta ismert és a helyi közösségek által szeretett plébánosok számára nem okozott lelki válságot, a fiatal, nemcsak szentbeszédeket, de tudományos publikációkat is írogató segédlelkésznek azonban nehezebbre eshetett az alkalmazkodás. Ő maga erről nem beszélt, de egy ma George Handlery néven publikáló, külföldön élő politológus hazánkfia, aki 1951-ben tizenhárom éves, Andornaktályára kitelepített, „de-pis” (deportált) volt, szemtanúja Kelecsényi akkori életének, s minden szépre-jóra fogékony kamaszként jól érzékelte, majd sok évvel később *Ákos* címmel igen szépen megrajzolta szellemi mentorának akkori lelki portréját.³ Az ő élményeit tükrözik a fentebb elmondottak, s ő látta úgy, hogy „Ákos hite a racionális megértéssel fonódott össze, a falué (mint a Párté) abban találta nagyságát, hogy hitével a rációnak fittyet tudott hányni.” – „A falu, még a szocializmus nélkül is, szegény és sáros. Gondolkodásmódjában, szellemi állapotában a fizikai körülményekhez való alkalmazkodás ékes példája. Következésképpen előítéleteinek világa csakugyan büntetéssé tehetette, az egyházi konvenciók és dogmák határait már akkor is gyakran átlépő, művelt szerzetes ottlétét.”

Akik Kelecsényit ismerték, tudják, hogy valójában nem a lelki vívódás töltötte ki falusi napjait, hanem a segíteni akarás. A falura deportált kitelepítetteknek például ő jelentette a hírforrást, mert neki volt rádiója, amelyen tudta hallgatni a Szabad Európa adásait. „Ákoskám, mi hír van, mondjon valami jót, nem baj, ha nem igaz” – kérlelték, – írja Handlery. De nemcsak hírekkel tartotta a lelket a deportáltakban, hanem humorával is. Már akkor is remekül adott elő humoros jeleneteket (mi is, akik ugyancsak hallottunk tőle ilyesféle kis tréfás életképeket osztályösszejövetelek alkalmával, tizedszer, huszadszor kértük azok ismétlését és élveztük előadását). „Humora nem a hahotázó viccesélő volt, hanem inkább az iróniával megmosolyogtató emberé” – írta róla Handlery, s mi csak igazolhatjuk ezt a megállapítást.

1959-ig segédlelkészkedett Kelecsényi, akkor – mint hivatali önéletrajzában szűkszavúan fogalmazta – kilépett az egri egyházmegye kötelékéből, és fizikai munkásként dolgozott Budapesten.⁴ Néha emlegette is segédmunkási tapasztalatait, bár azok szerencsére bőségesek nemigen lehettek, vagy ha mégis, semmiképpen sem voltak hosszantartók; 1961-ben az Országos Széchényi Könyvtárban, az MTA alapjából a Régi Magyar Nyomtatványok szerkesztőségének szerződéses munkatársa lett. Amikor pedig a minisztérium megvásárolta a könyvtár számára a nagy nyelvész, Zsirai Miklós könyvtárát, annak a Gyarapítási osztályon való feloldozásával, hasonlításával, szelekciójával bízták meg. Ez 1962-ben volt, s 1964-ben lehetőség nyílt arra, hogy – mint a Szakozó osztály munkatársa – státusba kerüljön. A szakkatalógus rekonstrukciója folyt ekkor, s ebben Kelecsényi – mint az akkor csak urakból álló, „Lordok Háza” néven ismert elit csapat tagja működött egészen 1968-ig, amikor a Gyarapítási osztályon lett tudományos főmunkatárs. A Külföldi csoport angol nyelvterületi referense volt, s egyúttal – akkor a szak-könyvtári funkciók vállalása jegyében még volt ilyen – történettudományi szakre-

ferens is. Az angolul, németül, franciául és természetesen latinul tudó (tán a matematikát kivéve) polihisztornak nevezhető kollégát az osztály szeretete és nagyrabecsülése övezte. A Külföldi csoport referensei között ma is „szájhagyomány” az a megállapítása, hogy a hungarikumokat és a klasszikusok műveit, meg a standard referensz munkákat könnyű kiválasztani, de megjelenésükkor felismerni és rendelésre javasolni azokat a műveket, amelyek később alapvető szakmunkákká válnak, az az igazán nehéz feladat. Egy gazdagon illusztrált német művelődéstörténet egyik kötetének borítóján díszes barokk könyvtárteremben fekete ruhás, fehér csipkegalléros, komoly képű tudós urak voltak láthatók, amint a terem közepén lévő asztalt körülvéve töprengtek azon, milyen könyveket vásároljanak a könyvtár számára. Gábor úgy érezte, ez a 17. századi kép a lelkiismeretes szerzeményező könyvtáros alapproblémájának hiteles képi megjelenítése. – Egyébként ő volt az, aki igen korán – mondhatni az első történelmi és földrajzi albumok megjelenésekor – felismerte, hogy a töméntelen kép és kevés szöveg a televízió elterjedésével egyre inkább a jövő könyvévé válik.

1976-ban az Olvasószolgálat „elhódította”. A gyarapítási munkával járó jöves-menés helyett a kényelmesebb munkakör csábítása mellett, az is vonzó lehetett számára, hogy pedagógusi hajlamainak kiélésére az új helyen tágasabb tér nyílt. A Gyarapítási osztályon is működött ugyan olykor tanárként: akkor ugyanis még a főosztály valamennyi új munkatársa töltött rövid „tanulmányi időt” minden osztályon, s ez a periódus természetesen a Gyarapítási osztályon kezdődött. Gábor volt a mester, aki a katalógusok, a hasonlítás, sőt a raktári jelzetek rejtelmes világába bevezette tanítványait.

„MA IS TANULT TŐLEM VALAMIT...” Kelecsényi életének ez a második vezérmotívuma leginkább arra a tizenöt esztendőre vonatkoztatható, amelyet az Olvasószolgálatnál töltött. A hozzá tanácsért forduló kollégák gyakran hallhatták tőle, bocsánatkérő mosollyal, öniróniával, de az álszerénység teljes hiányával. Gábor tudta jól, hogy valóban valaki ismét tanult tőle valamit, lett legyen az irodalmi vagy történettudományi adalék, valahol legújabbban megjelent vagy elhangzott publicisztikai tudatlanság helyreigazítása (az ilyeneken módfelett tudott bosszankodni), vagy valamely kutatói probléma megoldás-keresésének útján való indítás.

Az új munkahely, a Referensz-szolgálat, amint az nevében is tükröződött, szolgálat volt Kelecsényi számára, olyan szolgálat, amelyben egyszerre lehetett humánus segítőtárs, a kutatók tudományos munkájában csakúgy, mint a dolgozatukhoz hozzákezdeni próbáló ifjú egyetemisták számára s ugyanakkor nevelő-oktató is, aki a könyvtárhasználat alapjaira, a jegyzet-apparátus összeállításának metódusára taníthatta az újonnan beiratkozókat, majd pedig a referenszkérdések megválaszolásának terén követendő utakra-módokra az új kollégákat. „Szerénységem országszerte közismert” – ez a tréfásan hangzó, de valójában komolyan gondolt mondása tetszés szerint bővíthető: külföldre nyújtott segítő válaszai az országhatáron túl is ismertté tehettek. (Nem is szólva például arról a „fegyvertényéről”, hogy a világkiállítás alkalmából a montreali rádió által

megrendezett pályázat magyar nyertese volt.) Mégis mindig úgy gondoltam, hogy a referenz-szolgálatban nyújtott sok-sok segítő közreműködése ellenére, több generáció sokszáz, ha nem sokezer gimnazistája vesztett azzal, hogy Kelecsényit a kényszer eltávolította a pedagógusi pályáról. Sokat tudott és élvezettel adta tovább tudását.

Ez a „továbbadás”, Kelecsényi pedagógiai módszere azonban nem egyszerű ismeretterjesztés volt – ezért is ragaszkodtak hozzá annyira volt tanítványai, akik négy évtized után is újra meg újra felkeresték személyesen vagy leveleikkel. Mi volt oktatói-nevelői módszerében a nem mindennapi, a különösen vonzó? Handlery már idézett portréjában – úgy érzem – tökéletesen megfogalmazta: „A rendszeresített, strukturált oktatás általában az ismeretterjesztésen túlmenően nem tud, azaz akar, teljesíteni. Ezzel a mások által kialakított tudást ugyan terjeszti, de nem tanít arra a folyamatra, melynek az új tudás – a pillanat oktatásának tárgya – a tudatos eredménye. A független elme nem az iskola miatt, hanem inkább annak ellenére bontakozik ki... Abból, amit nekem Ákos adott, a legfontosabbnak azt tartom, hogy megtanított érdeklődni. Az érdeklődést kis távolság választotta el a kíváncsiságtól...” És másutt: „...nem tanárosan, de tanított, kissé a klasszikus görög stílusra emlékeztetően. Eközben fedeztem fel, hogy sok minden nem okvetlenül úgy van, mint ahogy tanítani szokás, hogy bátran a kulisszák mögé kell pillantani. És eközben rászoktatott, hogy a bevett igazságok sokszor nem a tényekből, hanem a közmegegyezésből és az egyszerű agyak egydimenzionális szükségleteiből, meg a napi politika kívánalmaiból élnek.”

„Bátran a kulisszák mögé kell pillantani” – írta a tanítvány. S a harmadik mondat, amelyet Kelecsényi Gábor egyéniségére emlékezve vezérmotívumként említenék: „VAN EGY ÚJABB KIS BÁTOR ÍRÁSOM” – s esetleg hozzátette – nem akarja elolvasni? Ez az angolos „understatement”, a teljesítmény ironikus kisebbitése nem a politikai tartalom bátorságára vonatkozott, hanem a gondolatok, a tények csoportosításának bátorságára. Egy-egy nagyobb lélegzetű írásban csakúgy, mint egy-egy rövid előszóban, népszerű ismeretterjesztő cikkben mindig akadtak megállapítások, amelyek nemcsak megleptek újszerűségükkel, de bizonyos szégyenkezéssel is eltölthették olvasójukat: hogy-hogy elfogadtam az eddig oly sokszor hallott-olvasott másfajta megállapítást, hogy-hogy el sem gondolkoztam valamin, hanem készpénznek vettem, hogy ez vagy az a jelenség van és kész.

Könyvtári gyűjtemények keletkezése, a nemzeti gyűjtemény mint kultúrkinccsek elvándorlását megakadályozó, vonzó központ, a közreműködésével rendezett kiállítások rendkívül eredeti ötletei mind jó példák erre a kutató, a dolgot előbb visszajukra, majd újra, de már más intellektuális szinten színükre fordított gondolkodásra. Ragadjunk ki az ilyesfajta meglátásra egyetlen idézetet, a Haller János *Gestá*-jából megjelentetett válogatását lezáró tanulmányából: „Milyen könyvet vinne magával egy magányos szigetre? ... Ez a társasjáték a 17. századi Erdélyben különös változatot nyerhetett volna: milyen irodalmi mun-

kással foglalkozna rabságban? Egyébként nem is lenne érdektelen az egész magyar irodalmat ebben a keresztmetszetben megvizsgálni: milyen művek születtek börtönben, fogságban, bujdosásban, száműzetésben, koncentrációs táborban? Elkezdhetné a sort az az *Igen szép ének*, amelyet Palatics György szerzett 1570-ben a budai Csonka-toronyban, és hány név sorakozhatna egészen Radnóti Miklósig...”⁵

Voltaképpen a szó szoros értelmében is „kis bátor” mondatok voltak ezek, mert Radnóti Miklós után is sok-sok, akkor még kiadatlan mű született ez idő tájt „rabságban”. Mindjárt Kelecsényi Ákos nevét is ideírhatnánk; andornaktályai „száműzetésében” ő is írt, egy csillagászati munkát, amelynek – mint Handlery említi – *A csillagnéző ember* címet adta. A kézirat – úgy tudom – elkészült, de nem jelent meg, ami az akkori időköt és Kelecsényinek a Galilei-kérdésről alkotott és sokszor kifejtett, valamint a *Vigília*-ban megjelentetett véleményét, a napi politika, a történelem és társadalomtudomány összefüggéseit új megvilágításba helyező tanulmányait ismerve, nem meglepő. Az elmúlt negyven év nem adhatott lehetőséget egy hosszabb lélegzetű olyan munka megjelenítésére, amely a teológia, a filozófia, a szellemtörténet ideavilága és a társadalomtudományok konkrét tárgyszerűsége összefüggéseit keresi, összeolvasztását kísérli meg, s amely ugyanakkor közérthetően fogalmaz. Ráadásul még a Cs. Szabó László és Márai Sándor-féle esszéstílus legjobb hagyományait folytatja ilyesféleképpen: „A görög csoda a gondolkodás biztos bázisának lerakása. Ők verték a cölöpöket a gondolat Rialtóján, amelyekre azután zezgugosan felépült az európai kultúra, úgy, ahogyan régi palotákon látjuk: minden kor adott hozzá valamit, megtartott és lebontott...”⁶

Írásainak bibliográfiája mutatja, milyen széles körű humán és természettudományos ismeretek birtokában volt. S ha a címek elolvasásánál mélyebbre tekintünk, az egyes írások sorai közé, újra meg újra elámulhatunk azon az irdatlan mennyiségű ismeretanyagot, amit a feltárt összefüggésekben, hasonlatokban, mintegy mellékesen, megemlít. Ismeretterjesztő írásaiban nem úgy tölti ki ismereteink hézagait, mint egy tanár, hanem teljesen újszerű meglátásokkal, elgondolkoztató kérdésfeltevésekből kiindulva. A példákat a tőle sokszor emlegetett Galilei-kérdés hátterére, a skolasztikus gondolkodás tudományos vívmányaira vonatkozó írásaiból hozzuk, amelyekben meg tudott győzni arról, hogy a középkor nem is volt sötét, rá tudott venni arra, hogy elgondoljuk, a reneszánsz individualizmusa indította el azt a folyamatot, amely a eretnekégetés és boszorkányüldözés katolikus és protestáns máglyáihoz vezetett. „Nevethetünk egy kérdés feltevésén, hogy hány angyal fér el egy tű hegyén; de csak tisztelettel tekinthetünk rá, ha ebben az emberi szellem első erőfeszítéseit vesszük észre a tér kategóriájától való szabadulásra.”⁷

„A középkori egyetemesség felszámolásával a reneszánsz individualizmusában az emberiség olyan erőket szabadított fel, amelyek nála erősebbeknek bizonyultak. Mikor aztán látta, hogy ennek következtében a vallás, az állam, a társadalom és a tudományosság összefonódó, szolid középkori alapjai veszedel-

mesen meginogtak, a visszavonulás sikertelen kísérletében kapkodni kezdett, és az éjszaka rémei között a legnagyobb erőszakkal próbált világgosságot teremteni: máglyákkal.”⁸

Mégis, amikor fájó szívvel nekrológot írunk Kelecsényi Gáborról, megemlékezve a kiváló könyvtárosról, az elhivatott pedagógusról, a nagy tudású és jó tollú tanulmányíróról, nem hagyhatjuk említés nélkül mindannyiunk derűs, aranyos humorú (néha éles nyelvű) beszélgetőtársát, a szürke szolgálati perceket felderítő kollégáját sem. A Gyarapítási osztályon az őt körülvevő ifjú lányok, tanítványai, egy időben, betűrendbe szedve, regiszteres füzetbe jegyezték fel mondásait, amelyeket nyelvi humor, a dolgok fonákjának meglátása jellemezett. (Az afganisztáni helyzet ellentmondásos. Mivel ellentmond annak, amit a Népszabadság ír. – Isten ujjai lassan malmoznak. – Akkor tud az ember elfogulatlanul hozzászólni valamihez, ha nem tudja miről van szó.)

Egy papi anekdotagyűjtemény előszó helyetti formás tanulmányában így ír a humorról: „Ha filozófiai oldalról közelítjük meg a kérdést, Aquinoi Szent Tamás megállapítására hivatkozhatunk, amely szerint a nevetés a lélek tüsszentése. Márpedig a filozófiával ölelkező középkori természettudomány úgy tudta, hogy a tüsszentés, akárcsak a köhögés vagy krákogás – a késői latinságban mind ‚tussis‘ – egyaránt az egészségre ártalmas nedveket távolítja el a testből... A nevetés a lélek tüsszentése, tehát a lélek egészségének ‚reparálására‘ szolgál...”⁹A humorról írott kis esszé vége felé pedig a jó Isten humoráról szól imígyen. „Az egyetlen hatósági – hála néki, hogy mindenhatósági személy, aki előtt sokkal többek vagyunk, mint pusztán tizenegy jegyű személyi szám személytelenségébe rejtett adat. Szeretett gyermekeiként kezel bennünket, akiknek huncutságain az édesapa szerető humorával el-el tud mosolyodni... Csak egyre vigyázzunk. Ne essünk bele a nyelvi csapdába, és sohase tévesszük össze az örömet a kárörömmel. A szelíd élcelődést pedig a gúnyolódással.”¹⁰

Ezekben a humorra vonatkozó mondatokban minden megcsillan valahol, ami Kelecsényi Gáborra jellemző volt: az emberszeretet, a tudás bősége és az ismeretek másokkal való megosztásának kényszere, csiszolt és egyszersmind közérthető kifejezésmód, meleg humor, humánus derű. Mégis, élete utolsó éveiben sokat szorongott, feltehetően az öregedés tüneteinek jelentkezése miatt. Nem volt egészséges, bár „Erzsébet főnövér” – ahogy a feleségét emlegette – féltő gonddal vigyázott rá. Apróságokon is rendkívüli módon izgatta magát. A kiállítások, amelyeknél ötletadó és a különleges összefüggések bemutatására vonatkozó részek megtervezője volt, egy idő után annyira aggasztották, nyomasztották, hogy a Szent István kiállítás után továbbiakban való közreműködésre nem vállalkozott, bár a kiállítási katalógusok, mappák pár oldalon is sokat mondó előszavait továbbra is ő írta. (Forgatókönyvet is fogalmazott az OSZK bemutatását célzó filmhez.) A halála előtti utolsó hónapokban pedig az izgatta, hogy egyre-másra szűntek meg azok a folyóiratok, amelyek korábban cikkekért ostromolták. A *Múltunk neves könyvgyűjtői*-ről írott remek könyvének második kötete is – úgy tűnt – hiába vár megjelenésre.

A könyvtárban töltött utolsó napon, amely egyszersmind élete utolsó napja is volt, elmenőben, a portásfülke előtt összefutottunk. Szorongó hangon mondta: „Képzeld, az utolsó folyóirat is kifogyott alólam, most nem tudom, mi lesz.” Fő az egészség – mondtam én – hogy van e téren? „Oh, köszönöm – válaszolta – mostanában, hála Isten nem panaszkodhatom.”

Ez volt pénteken délután, és másnap, szombaton reggel már nem élt. A jó Isten, akit olyan mélyen, őszintén, minden bigottságtól mentes hittel vallott, szelíd szeretettel szólította magához.

Wix Györgyné

JEGYZETEK

- 1 Kelecsényi mindvégig szeretettel emlegetett, nagyrabecsült professzora, Szekfü Gyula vetette fel a disszertáció témáját, címe pedig eredetileg *A nagyszombati egyetem kezdeti éveinek barokk szellemisége* volt, s csak tanulmány formájában publikálva nyerte el fent említett alakját. A tanulmány a *Regnum Egyháztörténeti Évkönyv 1944–1946. évfolyamában* jelent meg, 1947-ben.
- 2 ÁGOSTON Julián: *Kertések közül. Versek. Kézirat. é. n. (Soksz.)* Benne: Kelecsényi Ákos: *Leletmenés az éjszakából.* (Előszó helyett).
- 3 [Handlery György]: *Ákos. Kézirat.* [1992].
– A 2. és 3. alatt említett kéziratokért ezúton fejezem ki köszönetemet – a szerzők mellett – Büttner Saroltának, Kelecsényi Gábor gyermekeként szeretett unokahúgának, aki azokat rendelkezésemre bocsátotta.
- 4 1984-ben, nyugdíjazásakor így emlékezett erre a „munkakörére”: „...rejtett adminisztrátor lettem egy vegyi ktsz.-nél... Fél évre rá, hogy eljöttem, üzent a szövethetekt, hogy gondoljam meg, visszavárnak; vagy legalább küldjek magam helyett ‚egy hozzám hasonló!’...” (*OSZK Híradó*, 1984. 5–6. sz. 115. l. – Dr. Kelecsényi Gábor nyugdíjba készülõ tudományos főmunkatárssal beszélgetett Tóth Lajos.)
- 5 *Gesta Romanorum.* Ford. Haller János. Vál. és utószó Kelecsényi Gábor. Bp., 1977. 237–238. l.
- 6 Kelecsényi Ákos: *Skolasztika és természettudomány. = Vigilia*, 1959. 589. l.
- 7 Kelecsényi Ákos: *Skolasztika...* 592. l.
- 8 Kelecsényi Ákos: *Galilei drámája. = Vigilia*, 1983. 102. l.
- 9 Balázs Károly: *R. k. humor avagy katolikus anekdoták...* Bev. Kelecsényi Gábor. Bp., 1990. V. 1.
- 10 Balázs K., i. m. VI. 1.
- 11 Tóth Lajos szép és megkapó nekrológja szerint Kelecsényi Gábort röviddel halála előtt felkérték az OSZK jubileumi kiállításának megrendezésére. (*Könyvtáros*, 1991. 271–273. l.)